

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

על מה התפלל יעקב?

"ויקח קרח בן יצחק בן יצחק בן לוי" (טו א)

"ולא הזכיר: 'בן יעקב', שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלקתם" (רש"י, ע"פ תנחומא ז).

יש להבין: הלא הכל יודעים שלוי הוא בן יעקב, ומה הועילה תפלת יעקב שלא יזכר שמו?

באר רבי זלמן סורוצקין:

אכן, לא התפונן יעקב לבקש שהתורה תעלים את העבדה שקרח הוא מצאצאיו, אלא שקרח לא ישתמש בשמו ככלי למלוי מאווי; אלמלא בקשת יעקב יכול היה קרח לטעון בערמה כי במחלקתו עם משה הולך הוא בדרך של יעקב סבו, שהרי אף הוא נחלק עם עשו אחיו על הבכורה כיון שחפץ בעבודת ה'הנהגה, שעד שלא הוקם המושבן היתה שיכת לבכורים (כ"ר סג יא). מתוך שחשש יעקב שמוא מכת טענה זו יצליח קרח לסחוף אחריו רבים מישראל, בקש "שלא יזכר שמו על מחלקתם".

אזנים לתורה

אין להסיח דעת מתפלה על הגאלה

"ובקשתם גם כהנהגה" (טו א)

תבת "ובקשתם" מופיעה בתנ"ך שלוש פעמים: א. בפסוק שלפנינו. ב. בפרשת ואתחנן (דברים ד ט): "ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת פי תדרשנו ככל לבבך ובכל נפשך". ג. בדברי הנביא (ירמיהו כט א): "ובקשתם אתי ומצאתם כי תדרשני בכל לבבכם" (ראה 'בעל הטורים'). את הקשר בין שלושה פסוקים אלה באר רבי משה ליב ליטש רוזנבוים מדיני פרשבורג כף:

הפסוק: "ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאתם..." מדבר על התקופה שגילו בני ישראל בין האמות, תקופה שאף במהלכה זכו מעת לעת למצא מנוחה מצרותיהם. בראשית, כיון שטבע האדם לשכת את בוראו מתוך רב טובה, על פן מזהירם הכתוב: "ובקשתם אתי" שאף בתקופה זו לא ישכחו חלילה את ה' הנותן להם כח לעשות חיל. ומלבד זאת: "ובקשתם גם כהנהגה" - שלא יסיחו דעת מבית המקדש החרב ושוטם מעבודת הכהנים, אלא בכל עת ובכל שעה יתפללו על בנן בית המקדש והשבת הכהנים לעבודתם.

אמרות ה'

חסד ואמן נפגשו

"ויצא משה את כל המטות מלפני ה' אל כל בני ישראל וידאו ויקחו איש מטהו" (ז טז)

לשם מה הצרכה התורה לכתב שכל אחד מהנשיאים שב ונטל את מטהו?

רבי אברהם ברוך טולדנו מדיני מקנס שבמרקו פרש כי בכך בקשה התורה לציג לשבת את הנשיאים, שלאחר שמו השמים קבעו שאהרן נבחר לכהנה קבלו הם את הדין באהבה. ועל פן נטלו איש מטהו, להורות כי לא בהם בחר ה' כי אם באהרן.

הוסיף: שבה זה נתן להאמר אף על כל אדם העונה אמן אחר ברפת חברו, שכן אף הוא מראה במעשהו זה כי הוא מאמין שברפת חברו נאמרה כדת וכדין והיא חשובה וראויה לעשות פרות. לפיכך אמרו חכמים (ברכות ג א): "גדול העונה אמן יותר מן המברך"; למברך יש רק את שטר אמירת הברכה, אולם העונה אמן, מלבד שטר האמן שבידו, זוכה לשכר אף על כף שהחשיב והגדיל את זולתו.

אמרי ברוך

עבודת כהנהגה בכל אדם

"ובקשתם גם כהנהגה" (טו א)

הרבי ר' בונים מפשיסקה פרש כי הסבה שקרח פתח במחלקת עם משה ודרש להתמנות ככהן גדול היתה משום שהשתוקק להתפלל בקדש הקדשים. אלא שנעלם ממנו כי אף מי שאינו כהן גדול יכול להתעלות בתפלתו בכל מקום למדרגתה של תפלת הכהן הגדול בקדש הקדשים, וממילא אין כל תועלת במחלקתו.

בענין זה ידוע פרושו של המגיד מקוזניץ למעשה שהובא בברייתא (יומא עא ב) שכאשר הכהן הגדול ששמש בימי שמעיה ואבטליון קנא בכבוד הגדול שזכו לו וכנה אותם בכנוי גנאי: "בני עממין" [בני האמות], בהיותם בני גרים, השיבו לו שמעיה ואבטליון: "ייתון [בואו] בני עממין לשלם [לשלום], דעבדין עובדא [שעושים מעשה] דאהרן". ופרש המגיד שהם כגון לומר לו שאל לו להתגאות בהיותו כהן גדול, שכן אותם "בני עממין" הם אלו "דעבדין עובדא דאהרן" - שפעלו

בעבודתם להעלות את תפלתו למדרגה שתוכל להתקבל בקדש הקדשים.

'שפתי צדיק' אות ה: 'עבודת ישראל יום הכפורים'

משה ואהרן התפללו ברגע הפעס

"וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר; הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם פרגע; ויפלו על פניהם ויאמרו... (טו כ-כב)

יש להבין, בדרך כלל לשון "וידבר ה'... לאמר" באה כהקדמה לצווי שנתן ביד משה ואהרן לומר לישראל. כאן לכאורה לא נצטוו לומר לבני ישראל כלום, וכלפי מה נקט הכתוב לשון זו?

באר מהרא"ל צינץ:

חכמים אמרו (ברכות ז א) כי בכל יום ויום כועס הקדוש ברוך הוא במשך 'רגע' אחד. על פן צינה הקדוש ברוך הוא את משה ואהרן בלשון זה: "לאמר"; כלומר, אם רצונכם להתפלל על ישראל, עשו זאת מיד, שכן רגע שבו כועס ה' מתעתד להגיע מיד, ואם לא תתפללו במהלכו, אזי: "ואכלה אתם פרגע" חלילה. ואכן, שמענו משה ואהרן בקול ה' ומיד נפלו על פניהם בתפלה, ומתוך שהתפללו ברגע הפעס נושעו ישראל מקליה.

'מלא העמר'

אמירת הקטרת נפתחת בהודאה

"וימתו את הקטרת ויכפר על העם; ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה" (ז יב-יג)

"למה בקטרת? לפי שהיו ישראל מליצין ומרגנים אחר הקטרת, לומר, סם המות הוא; על ידו מתו נדב ובניהו, על ידו נשפכו דמשים ומאתים איש. אמר הקדוש ברוך הוא: תראו שעוצר מגפה הוא, והחטא הוא הממית" (רש"י, ע"פ מקילתא מס' דיוסע ז).

על פי דברי רש"י אלו באר רבי אברהם יצחק שיין ר"מ מתיבתא תפארת ירושלים את הסבה ששקעו לומר את הפייט 'אין פאלקיניו' לפני אמירת פרשת הקטרת דשחירת: כיון שאבותינו רגנו אחר הקטרת לאמר: "סם המות היא", על פן תקנו לנו הקדמונים לומר לפני אמירתה את הפייט 'אין פאלקיניו' שמהותו הודאה, כדי להראות בכך שלא רק שאנו מאמינים שאין בקטרת סכנה, אלא אנו אף מודים לקדוש ברוך הוא שזכה את אבותינו: "להקטיר לפניך את קטרת הסמים".

ברכת איש'

"צריך העולם להתעורר יותר..."

ביום ד' בתמוז (תשנ"ד) יחול יומא דהלולא של הרבי בעל 'לב שמחה' מגור ז"ע. בספרו 'לב שמחה' (פר' כי תבא) עורר להתחזק בעניית אמן, ואלו דבריו:

"איתא במדרש (דברים רבה ז א): **'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים; אולי צריך העולם להתעורר יותר, ולידע גדל חשיבות ומעלת עניית אמן, אין יודעים במה זכו [וואס מ'פארמאגט], דבר גדול כזה פעניית אמן...'**

בני אמונים. מתעוררים לעניית אמן.

